

Super 2[⚡]Li

I. FASİKÜL

Akıllı tahta uyumludur.

TÜRKÇE

• **Sözcükte Anlam**

- **Sözcük:** İnsan zihnindeki kavramların dildeki karşılığıdır. Cümle- nin anlamlı en küçük birimidir. Eş anlamlısı “kelime”dir.

a. Gerçek (Temel) Anlam

- Bir sözcüğün aklımıza gelen ilk anlamına **gerçek anlam** denir.

Örnek:

- Kuşun kanadı, rengârenk ve çok büyüktü.

Bu cümlede “kanat” sözcüğü “kuşlarda ve böceklerde uçmayı sağ- layan organ” anlamında kullanıldığı için gerçek anlamlıdır.

b. Mecaz Anlam

- Bir sözcüğün gerçek anlamından tamamen uzaklaşarak kazandığı yeni anlamına **mecaz anlam** denir.

Örnek:

- Sinemaya gidemeyince biletlerimiz yandı.

“Yanmak” fiilinin gerçek anlamı “ateş almak, tutuşmak”tır. Bu cüm- lede ise “yanmak” sözcüğü gerçek anlamından tamamen uzakla- şarak mecaz anlam kazanmış ve “geçerliliğini yitirmek” anlamında kullanılmıştır.

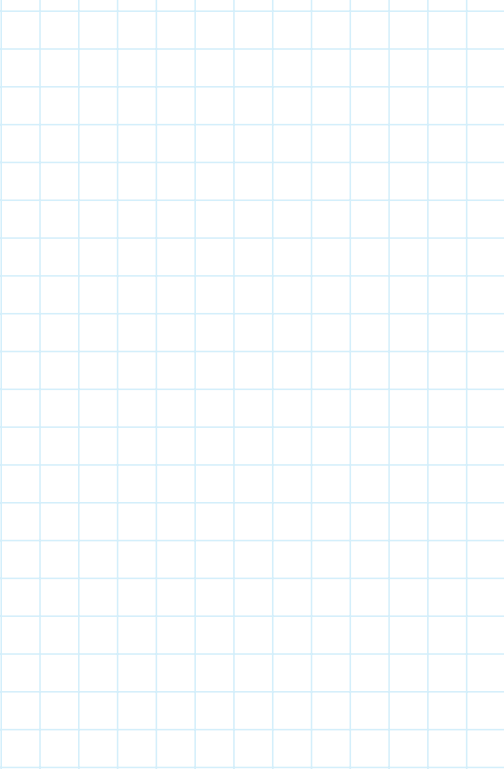
Etkinlik

1

Aşağıdaki cümlelerde bulunan altı çizili sözcüklerin anlam özelliklerini (gerçek / mecaz) belirleyip işa- retleyiniz.

ÖRNEK CÜMLELER		Gerçek	Mecaz
1.	Bu söyledikleri hepimizi derinden <u>yaralamıştı</u> .	☐	☐
2.	Bu <u>karanlıkta</u> nasıl bulacağız onu?	☐	☐
3.	Okulun ilk günü öğrencilerde bir bayram <u>havası</u> vardı.	☐	☐
4.	Aramızdaki bu <u>soğukluğa</u> son vermeliyiz artık.	☐	☐
5.	Böylesine <u>acı</u> bir yemeği nasıl yiyebiliyorsun?	☐	☐
6.	Böyle <u>ağır</u> sorumlulukların altına girmemelisin.	☐	☐
7.	Kazı sırasında çok sert bir <u>cisim</u> ile karşılaştık.	☐	☐
8.	Bence bu çocuk iş yapmamak için <u>bahane</u> uyduruyor.	☐	☐
9.	Yürüyüş yaparken bana <u>açıldı</u> , her şeyi anlattı.	☐	☐
10.	Sabahtan beri <u>dolaşmaktan</u> ayaklarım şişti.	☐	☐

YAZIYORUM

c. Terim Anlam

► Bir bilim, sanat, meslek dalı ya da bir konuyla ilgili özel ve belirli bir anlamı karşılayan sözcükler “terim anlamlı” sözcüklerdir.

Aşağıda bazı alanlara ait terimler örneklendirilmiştir.

- **Dil bilgisi terimleri:** kök, ek, zamir...
- **Matematik terimleri:** açı, karekök, üçgen...
- **Fen bilgisi terimleri:** optik, çözünürlük, element...
- **Spor terimleri:** faul, ofsayt, smaç...

Örnek:

- Bu sözcüğün kökü, isim soyludur. (Kök: Dil bilgisi terimi)
- Sınavda üçgenlerle ilgili soru gelecekti. (Üçgen: Matematik terimi)
- Katı maddelerin çözünürlüğü sıcaklıkla birlikte artar. (Çözünürlük: Fen bilgisi terimi)

Etkinlik

2

Aşağıda harfleri karışık olarak verilen terim anlamlı kelimeleri bulup hangi alanla ilgili olduğunu örnekteki gibi yazınız.

1.	Çia	Açı	Matematik ile ilgili terimdir.
2.	Prede		T..... ile ilgili terimdir.
3.	Milik		S..... b..... ile ilgili terimdir.
4.	Fual		S..... ile ilgili terimdir.
5.	Tano		M..... ile ilgili terimdir.
6.	Akre		M..... ile ilgili terimdir.
7.	Natko		D..... b..... ile ilgili terimdir.
8.	Tamo		F..... b..... ile ilgili terimdir.
9.	Log		S..... ile ilgili terimdir.

ç. Sözcükte Çok Anlamlılık

► Bir sözcüğün birden fazla anlama sahip olmasına çok anlamlılık denir. Sözcükler, zaman içinde anlam genişlemesi yolu ile yeni anlamlar kazanır.

Örnek: Aşağıda “kanat” sözcüğünün anlamları verilmiştir.

1

Kanatlarından yaralanan kuş uçamıyordu. (Kuşlarda ve böceklerde uçmayı sağlayan organ)

2

Sazanın kanatları hamsininkilerden büyüktür. (Balıklarda yüzgeç)

3

Uçağın sağ kanatta bulunan motoru onarılmış. (Uçağın havada durmasını sağlayan taşıyıcı aerodinamik güçlerin etkilediği yatay yüzey)

4

Pencerenin iki kanadı da açıktı. (Kapı, pencere, dolap gibi dikine açılıp kapanan şeylerin kapağı)

5

Havalandırma pervanesinin kanatları eksikti. (Fırıldak biçiminde olan şeylerde kol)

PYBS/2022

Aşağıdaki cümlelerin hangisinde “ilerlemek” sözcüğü “daha güçlü, daha etkili duruma gelmek” anlamında kullanılmıştır?

- A) Aralarındaki dostluk gün geçtikçe ilerledi.
- B) Durdurmaya çalıştığım taksi beni fark etmeyip ilerledi.
- C) Birbirlerinin kıymetini anlayana kadar yıllar ilerledi.
- D) Sistemdeki arıza giderilince banka-daki sıra hızla ilerledi.

CEVAP A

PYBS/2021

Aşağıdakilerin hangisinde “yetişmek” sözcüğünün cümlede kazandığı anlam yanlış verilmiştir?

Cümle	Anlam
A) Hareket etmek üzere olan araca son anda yetişti.	Vaktinde varmak
B) Bu ödevler yarına mutlaka yetişmeli.	Vaktinde tamam olmak, bitmek
C) Bu alanda birçok bilim insanı yetişiyor.	Eğitim görmüş olmak, gelişmek
D) Cebimdeki para ancak yol parasına yetişir.	Yardım etmek, yardımına koşmak

CEVAP D

13.

Soldan Sağa:

1. Bu yazıda yirmi tane örnek kullanılmış.
(Eş anlamı)
2. Yüksek yerden düşünce sakatlandı.
(Zıt anlamı)
3. Çok geniş omuzlu bir adamdı, çevik hareketleri vardı.
(Zıt anlamı)
4. Mağazaya yetişemedik, mağaza gittiğimizde kapalıydı.
(Zıt anlamı)

	I. Sütun	II. Sütun	III. Sütun	IV. Sütun	V. Sütun
1					
2					
3					
4					

Numaralanmış cümlelerdeki altı çizili sözcüklerin yay ayraç içinde verilen anlamları bulmacaya yazılacaktır.

Buna göre, II. sütun hangi harflerden oluşur?

A) İLAÇ

B) İLGİ

C) İLAN

D) İNCE

14.

S	A	F	A	F	İ
I	İ	N	C	E	K
C	E	T	D	T	İ
A	Ç	M	A	K	A
K	I	R	A	A	T

Bu bulmacada aşağıdaki cümlelerde yer alan altı çizili sözcüklerden hangisinin zıt anlamlısı yoktur?

- A) Uzmanlar bu yıl kış mevsiminin çok uzun ve çok soğuk geçeceğini söyledi.
- B) Biz bu toprakları zor kazandık, kıymet bilmemek yok.
- C) Evden ayrılırken bütün pencereleri kapatmak gerekir.
- D) Arabanın tekerine kalın bir çivi girmiş.

15. Aşağıdaki cümlelerin hangisinde altı çizili sözcük mecaz anlamda kullanılmıştır?

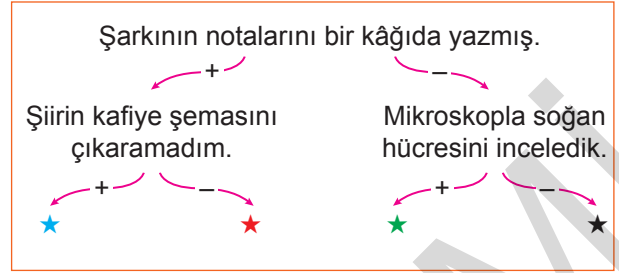
- A) Bir yıl bu işin peşinden koştum fakat tüm çabalarım boşa gitti.
- B) Son günlerdeki vurdumduymazlığınız ile hepimizi şaşırtınız.
- C) Her yeri didik didik aradım ama saatimi bir türlü bulamadım.
- D) Bir gün söylediklerimizde haklı olduğumuzu anlayacaklar.

16. Ormanda kış hazırlıkları devam ediyordu. Orman canlıları yuvalarını kış boyu kendilerine yetecek kadar yiyeceklerle doldürmüştü bile. Bilge Sincap da kışa hazır sayılırdı. Orman meyvelerinden oluşan kışlık erzakının büyük bölümünü kurutmuş, Çilek ve Çınar için topladığı orman meyvelerini de sepetlere yerleştirmişti.

Bu metinde aşağıdaki anlamlardan hangisini karşılayan bir sözcük kullanılmamıştır?

- A) Kışa özgü, kış için
- B) Ağaçlarla örtülü geniş alan
- C) Uzun süre saklanabilen yiyeceklerin genel adı
- D) Tarıma elverişli olan, sınırlı ve belirli toprak parçası

17.

Bu şekilde, cümlelerde terim anlamlı sözcük varsa "+" yönünde, yoksa "-" yönünde ilerlenecektir.

Buna göre aşağıdakilerin hangisine ulaşılır?

- A) ★ B) ★ C) ★ D) ★

18. İçimde bir değil bin yara var

Gölgeme değerse gölgeler yanar

Geceleri gölgem yollarda donar

Kar gibi kürürüm kendi gölgemi.

Bu dördlüğün kaçınıcı dizesindeki altı çizili sözcük mecaz anlamda kullanılmıştır?

- A) 1 B) 2 C) 3 D) 4

19. (I) İznik Gölü; Türkiye'nin beşinci, Marmara Bölgesi'nin ise en büyük gölüdür. (II) Eski çağlarda Askania ismi ile anılan gölün, Orhangazi ve İznik ilçelerine kıyısı vardır. (III) Suyu tatlı olan bu gölün derinliği kuzeyden güneye doğru gidildikçe artar. (IV) Gölde, başta yayın balığı olmak üzere sarı sazan, gümüş balığı gibi balıklar avlanır.

Bu metindeki numaralanmış cümlelerin hangisinde karşıt anlamlı sözcükler bir arada kullanılmıştır?

- A) I B) II C) III D) IV

UNUTMUYORUM

Neden - sonuç ilgisi, "için, çünkü, diye, yünden, dolayı" sözcükleri; "-ınca, -diğinden, -ından, -dan" ekleriyle sağlanır.

PYBS/2022

(1) Cam, doğada kolayca bulunan bazı maddelerin işlenmesiyle üretilir. (2) Bu maddelerden biri olan kum, cam yapılırken yüksek sıcaklıklarda işlenir. (3) Kum yüksek sıcaklıklarda eritmek maliyetli bir iş olduğundan kuma soda ve kireç eklenir. (4) Cama renk vermek veya camın yumuşaklığını artırmak için de daha başka maddeler kullanılır.

Bu metindeki numaralanmış cümlelerin hangisinde neden-sonuç ilişkisi vardır?

- A) 1 B) 2 C) 3 D) 4

CEVAP C

c. Neden (Sebeup) - Sonuç Cümleleri

► Bir cümlede yargılardan birinin gerçekleşmesi diğer yargının gerçekleşmesine neden oluyorsa bu tür cümlelere "neden - sonuç (sebeup - sonuç) cümleleri" denir. Neden - sonuç cümleleri "niçin, niye, neden" sorularına cevap verir.

Örnek:

- Kar yağdığı için okullar tatil edildi.
Neden Sonuç
- Anahtarı kaybettiğinden beni dışarıda bekledi.
Neden Sonuç
- Yazın gelmesiyle sahiller doldu.
Neden Sonuç
- Canı sıkılınca bilgisayarın başına geçti.
Neden Sonuç
- Yazılıdan düşük not almış çünkü ders çalışmamış.
Neden Sonuç

Etkinlik

2

"Neden" ve "sonuç" bölümünde verilen aşağıdaki ifadeleri uygun şekilde eşleştiriniz.

Neden

Sonuç

1. Babam Karadeniz'i çok sevdiğinden

2. Doęu Anadolu'da karasal iklim görüldüğünden

3. Yarın 19 Mayıs Gençlik ve Spor Bayramı olduğu için

4. Eserlerinde çok fazla yabancı sözcük kullandığından

5. Büyükannem aniden rahatsızlanınca

6. Boęazi ağrıyordu çünkü

7. Kardeşim yüzme bilmediği için

a. kışları kar yağışlı ve soğuk geçer.

b. eserleri yeterince ilgi görmüyor.

c. her sene Ordu'ya ve Trabzon'a gider.

. denize girmedi.

d. annemler tören alanında olacak.

e. onu apar topar hastaneye götürdük.

f. dün akşam dondurma yemişti.

1

2

3

4

5

6

7

c

ç. Amaç - Sonuç Cümleleri

- Eylemin hangi amaca bağlı gerçekleştirildiğinin belirtildiği cümlelere "amaç - sonuç cümleleri" denir. Yargılar arasına "amacıyla" sözü getirilerek cümle kontrol edilir.

Örnek:

- İngilizce öğrenmek için kursa gidiyor.
Amaç Sonuç
- Yanımda kalsın diye çok dil döktüm.
Amaç Sonuç

UNUTMUYORUM

Amaç - sonuç ilgisi, "için, diye ve üzere" sözcükleri ile "-mak için ve -a" ekleriyle sağlanır.

PYBS/2021

(1) Bangladeş'in bazı bölgelerinde yağışların yoğun olduğu aylarda su baskınları olur. (2) Bu baskınlardan korunmak için su seviyesinden yükseğe yapılan ayaklı evler bölgede yaygındır. (3) Evlerin üzerinde durduğu ayakların uzunluğu 6 ile 8 metre arasındadır. (4) Sular çekilince bu ayaklar ortaya çıkarken sular yükseldiğinde neredeyse tamamen kaybolur.

Bu metinde numaralanmış cümlelerin hangisinde amaç-sonuç ilişkisi vardır?

- A) 1 B) 2 C) 3 D) 4

CEVAP B

Etkinlik

3

Aşağıda verilen "amaç" ve "sonuç" ifadelerini uygun şekilde eşleştiriniz.

AMAÇ

SONUÇ

1. Memleketine gitmek için

2. Araba kullanmayı öğrenmek için

3. Yazdığı kompozisyonu okumak üzere

4. Ateşi yakabilmek için

5. Bebek uyanmasın diye

6. Vatanımızı korumak için

7. İstirahat etsin diye doktor

8. Atatürk'ü anmak üzere

9. Daha net görebilmek için

10. Yarın akşam ders çalışmaya

a. kürsüye çıktı.

b. odun toplamalıyız.

c. bilet alıyordu.

ç. Anıtkabir'e gittik.

d. gözlük kullanmaya başladı.

e. ehliyet kursuna gidiyor.

f. herkes sessiz konuşuyordu.

g. askerlerimiz nöbet tutuyor.

ğ. kütüphaneye gideceğiz.

h. on gün rapor verdi.

1.

2.

3.

4.

5.

6.

7.

8.

9.

10.

c

PYBS/2022

---- kelime hazinem ve hayal gücüm gelişecek.

Bu cümlede koşul - sonuç ilişkisi kurmak için boş bırakılan yere aşağıdakilerden hangisi getirilmelidir?

- A) Farklı türdeki kitaplara yöneldiğimden
B) Her gün kitap okuduğumdan
C) Seviyemin üzerinde kitaplar okuduğum için
D) Kitap okumaya çok zaman ayırsam

CEVAP D

d. Koşul (Şart) - Sonuç Cümlesi

- Bir olayın ya da durumun bir koşula bağlı olarak gerçekleşeceğini bildiren cümlelerdir.

Örnek:

- Derslerine çalışırsan başarılı olursun.

Koşul

Sonuç

- Sınavdan sonra iade etmek üzere kalemimi alabilirsin.

Koşul

Sonuç

UNUTMUYORUM

Koşul - sonuç ilgisi, "ise, üzere, ama" sözcükleri; "-sa, mı, -ınca, -dıkça ve -madan" ekleriyle sağlanır.

Etkinlik

4

Aşağıda verilen "koşul" ve "sonuç" ifadelerini uygun şekilde eşleştiriniz.

KOŞUL

SONUÇ

Bugün yağmur yağmazsa

1.

a.

kardeşin uyanır.

Evden erken çıkarsan

2.

b.

dışarıya çıkamazsın.

Yarın getirmek üzere

3.

c.

pikniğe gideceğiz.

Televizyonun sesini açarsan

4.

ç.

annen çok üzülür.

Babandan izin almadan

5.

d.

okula zamanında yetişirsin.

Ağladığını görürse

6.

e.

bu kitabı alabilirsin.

İlaçlarını düzenli kullanmayınca

7.

f.

hasta olmazsın.

Kelimelerin anlamlarını öğrendikçe

8.

g.

kitabı daha iyi anlarsın.

Terli terli su içmezsen

9.

ğ.

İngilizceyi daha kolay konuşursun.

Kitabın özetini çıkarırsan

10.

h.

iyileşemezsin.

1

c

2

3

4

5

6

7

8

9

10

6. (I) Neşet Ertaş en sevdiği sanatçılardan biriydi. (II) Neşet Ertaş anısına bir albüm yapıldığını duydu. (III) Albümü almak için evden çıktı. (IV) Plakçıya gittiğinde albümün henüz gelmediğini öğrendiğinde üzüldü.

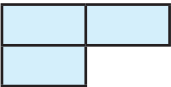

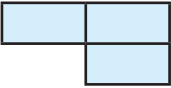

Bu metinde numaralanmış cümlelerin hangisinde amaç-sonuç ilişkisi vardır?

- A) I B) II C) III D) IV

7.

Su 100 derecede kaynar.	Okuduğum en sıkıcı kitaptı.
Kitaptaki konu kentlerde geçiyor.	Onun boyu 170 cm'yi geçmiştir.

Bu tablodaki cümlelerden kanıtlanabilirlik açısından farklı olan çıkarıldığında aşağıdaki şekillerden hangisine ulaşılır?

- A) B)
- C) D)

8. İyi şiirler yetenek ürünüdür.

Aşağıdaki cümlelerin hangisi bu cümleyle anlamca çelişir?

- A) En güzel şiir emek ürünüdür, emek olmadan şiir olmaz.
B) Yetenek şiirin üzerindeki en etkili unsurdur.
C) Yetenek doğru kullanılırsa ortaya iyi şiirler çıkar.
D) Yeteneği olmayan şairler iyi şiirler yazamaz.

9. "İnsan kendini değerlendirirken tarafsız olamaz."

Bu cümleyle aynı anlama gelen cümle aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Her insan öz eleştiri yapabilmelidir.
B) Öz eleştiri yaparken tarafsız olmak çok zordur.
C) Tarafsızlık kendini eleştirirken bile mümkündür.
D) Tarafsız olmak için kendimizi eleştirmemize gerek yoktur.

10. Anadolu topraklarında olmayıp da bu topraklarda ilmin gelişmesini sağlayan ve tarihimizin seyrini değiştiren önemli şahsiyetlerden biri de Ahmet Yesevi'dir.

Bu cümleden aşağıdakilerden hangisi çıkarılmaz?

- A) Ahmet Yesevi, Anadolu topraklarında ilmin gelişmesine katkıda bulunmuştur.
B) Ahmet Yesevi, Anadolu topraklarında yaşamış önemli bir ilim insanıdır.
C) Tarihimizin akışını değiştiren önemli kişiliklerden birisi Ahmet Yesevi'dir.
D) Tarihin akışını değiştiren Ahmet Yesevi'den başka önemli şahsiyetler de vardır.

11. Aşağıdaki cümleler kanıtlanabilirliklerine göre değerlendirilmiştir.

	Cümleler	Öznel	Nesnel
I.	Bizim okulumuz 1952 yılında yapılmış.		✓
II.	Okulun en güzel sınıfı bizim sınıf.	✓	
III.	Kantini hiç beğenmiyorum çünkü çok küçük.		✓
IV.	En sevdiğim öğretmenim de Bilal Hoca'dır.	✓	

Buna göre numaralanmış cümlelerin hangisi yanlış değerlendirilmiştir?

- A) I B) II C) III D) IV

12. ■	Sınavdan yüksek not almayı umuyorum.	Beklenti
▲	Tatil için İzmir'e gidebiliriz.	Varsayım
★	Kışın Sivas, İstanbul'dan daha soğuktur.	Karşılaştırma
●	Gökyüzü bulutlarla doldu, yağmur yağabilir.	Tahmin

Bu tabloda anlam özelliği yanlış verilen cümle hangi sembole gösterilmiştir?

- A) ■ B) ▲ C) ★ D) ●

13. • İnsan ne kadar çok okursa o kadar çok yükselebileceğini bilmelidir.
• Ben bilmediğimi bildiğim için, öteki insanlardan akıllıyım.
• Ön yargıları kırmak atom çekirdeğini parçalamaktan daha zordur.

Bu cümleler arasında aşağıdakilerden hangisinin örneği yoktur?

- A) Neden-sonuç cümlesi
B) Karşılaştırma cümlesi
C) Amaç-sonuç cümlesi
D) Koşul (şart) cümlesi

14. Bir olay ya da durumun beklenildiği biçimde sonuçlanmadığını, beklentinin gerçekleşmediğini anlatan cümlelere "gerçekleşmemiş beklenti" cümlesi denir.

Bu tanıma uygun cümle aşağıdakilerin hangisinde verilmiştir?

- A) Sanatçı, eserinde gerçekleri kısa, yalın cümlelerle dile getirmiş.
B) Bir an için rüyalarının gerçekleştiğini düşün.
C) Senin, dün akşam annemi arayıp benim için izin alacağını sanmıştım.
D) Zamanı iyi kullanamadığım için sınavda başarısız oldum.

15. I. yol
II. için
III. istemektir
IV. öğrenmek
V. en iyi
VI. öğrenmek

Numaralanmış ifadeler anlamlı ve kurallı bir cümle oluşacak bir şekilde sıralanırsa hangisi baştan dördüncü sırada olur?

- A) I B) III C) V D) VI

16. I. Sanat, hayatı yüceltme ve daha anlamlı kılma çabasıdır.
II. Yazar, şiirsel anlatımıyla okuyucuyu derinden etkiliyor.
III. Zamir gerçekten kolay bir konudur.
IV. Roman, insana yol gösteren bir bilgedir.

Bu tablodaki numaralanmış cümlelerden hangileri tanım cümlesidir?

- A) I ve III B) I ve IV C) II ve III D) III v IV

17. Aşağıdaki cümlelerin hangisi tanım cümlesi değildir?

- A) Mutluluk, hayatı olumlu yaşamaktır.
B) Deneyim, yaşadıklarımızdan çıkardığımız derslerdir.
C) Roman, insanın değişik coğrafyalarda gezinmesini sağlayan bir araçtır.
D) Yaşam, büyüdükçe zorlaşmaktadır.

a. Deyimler ve Deyimlerin Özellikleri

- Bir olayı, bir durumu, bir kavramı daha etkileyici anlatmak için bir araya getirdiğimiz sözcüklerden oluşan kalıplaşmış sözcük topluluğuna “deyim” denir.

Örnek:

- Ne söylesek burun kıvrıyordu.

“Burun kıvrırmak” bir deyimdir. Bir şeyi beğenmemek anlamında kullanılmıştır.

Deyimlerin Özellikleri:

- Deyimler genellikle mecaz anlamlıdır.

Örnek:

- “Çorbada tuzu bulunmak” deyiminin “tuz” ya da “çorba” ile bir anlam ilgisi yoktur. Bu deyim, “Bir iş veya görevde az da olsa emeği geçmiş olmak” anlamındadır.
- Burnunda tütme, dil dökmek, kabına sığmamak, kalbi kararmak vb. deyimler mecaz anlamlıdır.

- Gerçek anlamlı deyimler de vardır.

Örnek:

- Hem suçlu hem güçlü, çoğu gitti azı kaldı, iyi gün dostu olmak vb. deyimler gerçek anlamlıdır.

- Deyimler en az iki sözcükten oluşan kalıplaşmış sözlerdir.

Örnek:

- “Kulak misafiri olmak” yerine “kulak konuğu olmak” söz öbeği kullanılamaz ya da “dört elle sarılmak” yerine “beş elle sarılmak” söz öbeği kullanılamaz.

- Deyimler anonimdir yani ilk söyleyeni belli değildir.

Örnek:

- Dil uzatmak
- Darda kalmak
- Saman altından su yürütmek
- Rekor kırmak
- Sabrı taşmak
- Meydan okumak
- Ağzından baklayı çıkarmak
- Leb demeden leblebiyi anlamak

PYBS/2021

Ben sana kendimi anlatabilmek için yıllardır akıntıya kürek çekmişim.

Altı çizili deyim cümleye kattığı anlam aşağıdakilerin hangisidir?

- A) Etki altında kalarak bir davranışa katılmak
- B) Her türlü zorluğa rağmen güçlü kalmak
- C) Bir işin veya düşüncenin yönünü değiştirmek
- D) Olmayacak bir şey uğruna boşuna çabalamak

CEVAP D

YAZIYORUM

PYBS/2021

Aşağıda bazı deyimlerin anlamları aşağıda verilmiştir:

- Bir istekte bulunanı sözde bir sebeple uzaklaştırmak.
- Bir şeyden büyük zarar görmek.
- Yersiz ve karşısındakine dokunacak söz söylemek.

Aşağıdakilerin hangisinde bu anlamlardan herhangi birini karşılayan bir deyim yoktur?

- A) Farkında olmadan sözleriyle pot kırdı.
 B) Usta, son gelen müşteriye nedense başından savmıştı.
 C) Bütün gün atölyede çalışmaktan canı çıkmıştı.
 D) Olaylardan ağız yandığı için daha dikkatliydi.

CEVAP C

- ▶ Deyimler ders vermez, durum ya da olayları daha etkili anlatmamızı sağlar.

Örnek:

- Kafa tutmak: boyun eğmemek
- Hafife almak: küçümsemek, önemsememek

- ▶ Deyimler genellikle sözlükte master hâlde bulunur.

Örnek:

- Dirsek çürütmek, göbeğı çatlamak, gölge düşürmek, çam devirmek vb.

Etkinlik

1

Aşağıdaki cümlelerdeki boşlukları uygun deyimlerle doldurunuz. Boşta kalan deyim de siz bir cümlede kullanınız.

Cümleler

Deyimler

1. Komşusuyla bir haftadır küs olduğundan onun adını **ağızına almıyor**.

2. Zamanında bize çok iyiliğı dokundu fakat bunu ---- bizi üzdü

3. O, hiçbir zaman suçunu kabullenmez, her zaman ----

4. Dükkânı soyan hırsız, polis gelince ----

5. Yeni yönetici sayesinde şirkette işler ----

6. Ertesi gün yazılısı olduğunu hatırlayınca ----

7.

a. zeytinyağı gibi üste çıkmak

b. suya sabuna dokunmamak

c. yakayı ele vermek

ç. başına kakmak

d. adını ağızına almamak

e. etekleri tutuşmak

f. rayına oturmak

1

d

2

3

4

5

6

7

Etkinlik 2 Aşağıdaki deyimleri anlamlarıyla eşleştiriniz.

Çamura bulaşmak	1	a	Hayatta acı ve tatlı günler görmüş geçmiş olmak, olgunlaşmış, deneyim kazanmış olmak
Üstüne tuz biber eklemek	2	b	Çok öfkelenmek
Havanda su dövmek	3	c	Çok kıskanç olmak
Küplere binmek	4	ç	Bir şeye gücü yetmek
Alicengiz oyunu	5	d	Kirli ve uygunsuz işe karışmak
Etekleri zil çalmak	6	e	Gerekli sözü yerinde ve zamanında söylemek
Feleğin çemberinden geçmek	7	f	Söz dinlememek, baskı altına alınmamak
Yağmurdan kaçarken doluya tutulmak	8	g	Boşuna uğraşmak
Ele avuca sığmamak	9	ğ	Dinlenmesine fırsat vermemek, aralık vermemek
Zaman öldürmek	10	h	Boş şeylerle vakit geçirmek
Sağ gözünü sol gözünden sakınmak	11	ı	Üzüntüyü, kusuru artıracak durum yaratmak
Başa çıkmak	12	i	Kurnazca ve haince hazırlanmış hile, düzen, oyun
Taşı gediğine koymak	13	j	Güç bir durumdan kurtulayım derken daha kötüsüyle karşılaşmak
Bir çuval inciri berbat etmek	14	k	Düzelmekte olan bir durumu yersiz, yanlış davranışlarla bozmak
Nefes aldırılmamak	15	l	Çok sevinmek

1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.	9.	10.	11.	12.	13.	14.	15.

7.

- I. Nazını çekmek
- II. Nazı geçmek
- III. Saati saatine uymamak
- IV. Altmış altıya bağlamak

- Bir işi kesin neticeye vardırılmış gibi görünmek
- ★ Dilediğini kabul ettirecek kadar hatırı sayılmak
- Dengesiz ve tutarsız davranmak
- ▲ Her istediğini yerine getirmek

Numaralanmış deyimlerle açıklamaları eşleştğinde aşağıdaki sıralamalardan hangisi doğru olur?

	I	II	III	IV
A)	▲	★	■	●
B)	●	★	▲	■
C)	★	■	●	▲
D)	▲	■	●	★

8.

- Bir meseleyi en ince ayrıntılarına kadar soruşturmak, incelemek
- Bir kimseyi hazırlıksız ve habersiz bir anında yakalamak, güç duruma düşürmek
- Tartışılarak sonuca bağlanmış bir konuyu, bir yarar umarak ya da başka bir amaçla yeniden ortaya getirmek

Aşağıdakilerden hangisi anlamları verilen deyimlerden biri değildir?

- A) Gafil avlamak
- B) Eski defterleri karıştırmak
- C) İciğini ciciğini çıkarmak
- D) Geçmişe sünger çekmek

9.

- Eğreti - - - - binen tez iner.
- Keskin sirke - - - - zarar verir.
- Kuzguna yavrusu - - - - görünür.
- Söz gümüşse - - - - altındır.

Bu atasözlerinde boş bırakılan yerlere aşağıdaki sözcüklerden hangisi getirilebilir?

- A) küpüne
- B) sessizlik
- C) doğan
- D) eşeğe

10. "Göz" sözcüğü aşağıdakilerin hangisinde deyim içinde kullanılmamıştır?

- A) Bu adamı bir yerden gözüm ısırtıyor sanki.
- B) Dört gözle tatilin başlamasını bekliyorduk.
- C) Arkadaşımın babası göz ameliyatı olacak.
- D) Oraya kadar yürümeyi gözüm kesmiyordu.

11. I. Aç doymam, tok acıkmam sanır.

II. Besle kargayı, oysun gözünü.

III. Ayağını yorganına göre uzat.

IV. Mum dibine ışık vermez.

Numaralanmış atasözlerinden hangisi mecaz anlam taşımaz?

- A) I
- B) II
- C) III
- D) IV

a. Paragrafın Konusu

- Bir metinde üzerinde durulan olay, durum ya da düşünceye “konu” denir. Konu, yazarın mesajını okuyucuya ulaştırmak için bir araçtır. “Metinde ne anlatılıyor?” sorusu bize metnin konusunu verir.
- **Paragrafın konusuyla ilgili sorular karşımıza aşağıdaki şekillerde çıkar?**
 1. Paragrafın konusu aşağıdakilerden hangisidir?
 2. Paragrafta aşağıdakilerin hangisi üzerinde durulmuştur?
 3. Paragrafta aşağıdakilerin hangisinden söz edilmektedir?
 4. Paragrafta sanatçının/eserin hangi özelliği vurgulanmıştır?

Örnek:

- Çocukluğumuzda oynadığımız saklambaç, körebe, bilye gibi oyunların yerini günümüzde gerçek olmayan oyunlar aldı maalesef. Bilgisayarlarda, tabletlerde ve telefonlarda hiçbir gerçekliği olmayan oyunlar; çocuklarımızın arkadaşlık bağı kurmalarını ve insan ilişkilerini olumsuz etkilemiştir. Bu durum, çocuklarımızın gelecekte toplumdaki soyutlanmış, güven duygusu olmayan bireyler olarak yetişmesine neden olacaktır.

Bu metnin konusu, “gerçek olmayan oyunların, çocuklar üzerindeki olumsuz etkisidir.”

BİLGİLENYORUM

- Paragrafta konu bulunurken paragrafın geneli ve üzerinde en çok durulan şey dikkate alınmalıdır.
- Konu bulunurken okuyan kişi parçaya yorumunu katmamalıdır.
- Konu ile ana düşünce birbirinden bağımsız olamaz.
- Bir paragrafta konu araç, ana düşünce amaçtır.

YAZIYORUM

Empty grid area for writing the answer to the exercise.

Etkinlik

1

Aşağıdaki paragrafların konularını bularak altlarındaki boşluklara yazınız.

Çanakkale bir ulusun umutlarının yeşerdiği yerdir. Değerlerimiz, kültürümüz, geleneklerimiz, ayrılıklarımız, sevdamızın toprağa düştüğü yerdir. Mehmet Akif’in dilinde “Bedir’in aslanlarının” yattığı yerdir. İstanbul’dur, Sakarya’dır, Antep’tir, Maraş’tır, Sarıkamış’tır, Anadolu’dur Çanakkale.

1.

Paragrafın konusu:

İyilik, insani görevlerden farklı bir şeydir. Maalesef bu ikisi günümüzde karıştırılmaktadır. İyilik, insanın sorumlulukları ve görevi olmadan bir kişinin veya toplumun yararına yapılır. İnsani görevler ise bireyin üzerine düşen sorumlulukları yerine getirmesi gereken bir durumdur. Yani yapılması gereken bir şeyi yapmakla iyilik yapmış olmayız. Bu ayrımı dikkat etmek gerekir.

2.

Paragrafın konusu:

Çocuklarımıza tarih bilinci aşılamak için dikkatli olmak gerekir. Çünkü bu yaşlardaki çocukların inanma duygusu çok yüksektir. Söyleyeceğiniz her kelime onların zihninde yer edinir. Bu yüzden çocuklarımızı tarihimizi anlatırken şekille anlatma yöntemini tercih etmeliyiz. Bu şekilde çocuklarımızın geçmişten kolayca ders çıkararak gelecekte aynı hataya düşmemelerini sağlarız; ayakları yere basan, iyi ve kötüyü ayırt edebilen, bilinçli nesiller yetiştirmiş oluruz.

3.

Paragrafın konusu:

Gazete dün de bugün de hayatımızda önemli bir yere sahiptir. Gazete; ekonomi, politika, spor gibi birçok konudan haberdar olmamızı sağlar. Bu nedenle gazetede yazılanların, çizilenlerin yüzde yüz olmasa da doğruluk payının yüksek olması gerekir. Ayrıca gazete; geniş halk kitlesine hitap ettiğinden bir düşünce veya bir otoriteye hizmet etmemeli, tarafsız ve güvenilir olmalıdır. Aksi takdirde amacına hizmete etmiş olmaz.

4.

Paragrafın konusu:

Masallar, içerisinde olağanüstülükler barındıran eserlerdir. Belli yaş aralığındaki çocukların olağanüstülükler barındıran masallara ihtiyaçları vardır. Çocuklar olağanüstülüklerin gerçekliğini sorgular ve gerçek olmadığını bir süre sonra anlar. Bu, çocuğun hayal dünyasını geliştirmesi ve sorgulama becerisinin gelişimi açısından önemlidir. Bu yüzden masalların çocuklar üzerindeki etkisini önemsemek gerekir.

5.

Paragrafın konusu:

Yazmak, ortaya bir eser koymak zor bir işdir. Uzun bir birikim, emek, bir de bu emek ve birikimi kâğıda dökme becerisi gerektirir. Tüm bunlar bir insanın aylarını, yıllarını belki de ömrünü alabilir. Bununla da bitmiyor tabii. Yazdıklarınızın belli bir yazar ve eleştirmen kitlesinin merceğinden geçmesi ve onlar tarafından da kabul görmesi gerekir. Ancak o zaman ortaya bir eser koydum, deme özgürlüğünü elde etmiş olursunuz.

6.

Paragrafın konusu:

- Sözcüklerin anlamını değiştirmeyen, sözcüklerin cümle içinde birbirine anlam bağı ile bağlanmasını sağlayan eklere “çekim ekleri” denir.

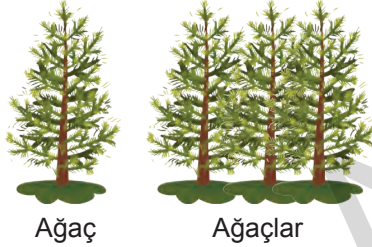
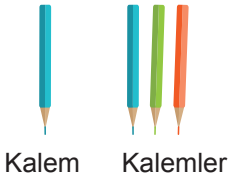
İsimlere gelen çekim ekleri şunlardır:

1. Çoğul Eki
2. Hâl (Durum) Ekleri
3. İyelik Ekleri
4. Soru Eki
5. İlgî (Tamlayan) Eki

a. Çoğul (Çokluk) Eki (-ler / -lar)

- İsimlere gelerek onlara “birden fazla olma” anlamı katan ektir.

Örnek:

- Kalemler yere düşmüş.
- Yazın ağaçlar bolca meyve verdi.

- Çoğul ekleri eklendiği kelimeye başka anlamlar da katar.

Örnek:

- Geçen hafta Mutlu amcamları ziyaret ettim. (Aile)
- Yazıyı Sümerler bulmuştu. (Millet, topluluk)
- Kırk yaşlarında bir adam seni sordu. (Yaklaşık)
- Çocuk ateşler içinde yanıyor. (Abartma)
- İnanın Mustafa Kemaller tükenmez. (Benzerlik)
- Kaymakam Beyler de toplantıya katılacak. (Saygı)

Etkinlik 1 Aşağıdaki cümlelerde geçen çoğul eklerinin cümleye kattığı anlamları belirleyiniz.

Beni rahat bırak, dünyalar kadar işim var. 1

Yeni Aziz Sancarlar yetiştirecek bir okul burası. 2

Bakan Beyler makamından çıkış yaptı. 3

İnsanlar caddedeki mağazanın önünde kuyruk oldu. 4

Babam yirmi yaşlarında gurbete çıkmış. 5

Anadolu'nun kapısı 1071'de Türklere açıldı. 6

Yarın akşam Alilere gideceğiz. 7

a Çoğul

b Yaklaşıklık

c Soy, millet

ç Benzerlik

d Abartma

e Aile

f Saygı

1. / 2. / 3. / 4. / 5. / 6. / 7.

Etkinlik 2 Aşağıdaki tablodaki isimlerin aldığı hâl eklerini işaretleyiniz.

İsimler	Belirtme Hâli	Yönelme Hâli	Bulunma Hâli	Ayrılma Hâli
kapıyı				
şirden				
yatakta				
yere				
merdiveni				
aşağıya				
haberi				
arabadan				
masada				
kâğıttan				
deliği				

Etkinlik 3 Aşağıdaki konuşmada hâl eki alan sözcüklerin altını çiziniz ve karşlarına aldığı hâl ekinin ne olduğunu yazınız.

1. **Alperen:** Bu sene sınavı kazanmak için sıkı çalışmamız gerekiyor. Belirtme hâli
2. **Ömer:** Haklısın. İşe önce bir program yaparak başlamalıyız.
3. **Alperen:** Ayrıca okuldaki hocalarımız da bize yardım edebilir.
4. **Ömer:** Evet, bunun için Elif ablamdan da yardım alabiliriz.
5. **Alperen:** O zaman pazartesi okulda görüşürüz.
6. **Ömer:** Tamam, teyzemin ellerinden öpüyorum.

UYARIYORUM

Belirtme hâl eki olan “-i” ile iyelik eki olan “-i” birbiri ile karıştırılmamalıdır. İyelik eki olan “-i”yi alan isimlere “Kimin?” sorusunu sorduğumuzda cevap alabiliriz ya da “-i” ekini alan ismin başına “onun” kelimesi getirilebiliyorsa iyelik eki almıştır, diyebiliriz.

Örnek:

- Cetvel*i* bulamıyorum.
iyelik eki
“Onun cetveli bulamıyorum.” diyemiyoruz.
- Cetvel*i* kırılmış.
iyelik eki
“Onun cetveli kırılmış.” diyebiliriz.

c. İyelik (Aitlik) Ekleri

- Eklendikleri isimlerin kime, neye ait olduğunu ifade eden eklerdir. Bu ekler altı tanedir.

Tekil İyelik Ekleri

- (Benim) düşünce*m* → 1. tekil kişi iyelik eki
(Senin) düşünce*n* → 2. tekil kişi iyelik eki
(Onun) düşünce(i)*s* → 3. tekil kişi iyelik eki

Çoğul İyelik Ekleri

- (Bizim) düşünce*miz* → 1. çoğul kişi iyelik eki
(Sizin) düşünce*niz* → 2. çoğul kişi iyelik eki
(Onların) düşünce*leri* → 3. çoğul kişi iyelik eki

Etkinlik**4**

Aşağıdaki cümlelerde geçen iyelik eki almış isimleri bularak altlarını çiziniz. Daha sonra iyelik ekinin türünü örnekteki gibi yazınız.

1. Bilgisayarımı açık unutmuşum.
1. tekil kişi iyelik eki (-ım)

2. Öğretmenin sorusu epey zordu.

3. Toplantıdaki sözlerimiz yanlış anlaşıldı.

4. Öğrencilerin defterleri kontrol edilmiş.

5. Olanlardan haberin yok muydu?

6. Sıranız gelince haber veririm.

7. Türkçe öğretmeni olmak istiyormuş.

8. Sınıfın kapısı niçin kapalı?

Etkinlik**5**

Aşağıdaki cümlelerde geçen altı çizili isimlerin belirtme hâl eki mi iyelik eki mi aldıklarını işaretleyiniz.

	İyelik Eki	Hâl Eki
1. Saati kim aldı buradan?		
2. Ayakkabının burnu çok sivriydi.		
3. Apartmanı her gün temizliyorlar.		
4. Doktoru bolca dinlemesini söyledi.		
5. Köyün yolu yeni asfaltlandı.		
6. Camı kapatınca içeri havasız kaldı.		
7. O, her zaman aynı şarkıyı söyler.		

6.

Türkler Anadolu'ya 1071'den sonra geldi.
Tahir Beyler henüz gelmediler.
Annemin geleceğini duyunca dünyalar benim oldu.

Bu tablodaki cümlelerde "-ler / -lar" eki farklı anlamlarda kullanılmıştır.

Aşağıdakilerden hangisi "-ler / -lar" ekinin bu cümlelere kattığı anlamlardan biri olamaz?

- A) Abartma
B) Millet
C) Saygı
D) Aile
7. **Aşağıdaki cümlelerin hangisinde altı çizili sözcük yalın hâldedir?**

- A) Çalışmak; tarlada, işte, bahçede, masa başında, her yerde karşılaştığımız bir sorumluluktur.
- B) Boş oturmak; insanı çalışmaktan daha çabuk eskitir.
- C) Sevdiğiniz bir işi seçtiğinizde hayatınızda bir gün bile olsun çalışmak zorunda kalmazsınız.
- D) Erişmek istediği hedefi olmayanlar çalışmaktan da zevk almazlar.

8.

I. Bu cami Karahanlılar Dönemi'nden kalmadır.	→	Sülale, soy anlamı
II. Müdür Beyler henüz gelmediler.	→	Saygı
III. Hanımefendiler daha uyanmadılar.	→	Beğenme
IV. Akşamları televizyon seyrediyoruz.	→	Tekrarlama

Numaralanmış cümlelerdeki "-ler / -lar" eklerinin cümleye kattığı anlam hangisinde yanlış verilmiştir?

- A) I
B) II
C) III
D) IV

9. İyelik ekleri, bir varlığın kime ya da neye ait olduğunu bildiren eklerdir.

Buna göre aşağıdaki altı çizili sözcüklerin hangisinde iyelik eki yoktur?

- A) Annem daima üstüne titriyordu onun gözlemediğim kadarıyla.
- B) Denizin diplerine baktıkça çok farklı şeyler görmek mümkündü.
- C) Kedimiz eve gelen misafirlere sürekli kendini sevdirmek istiyordu.
- D) Arkadaşım varlığın yeter senin, her zaman yanımdaymışsın gibi.

10. Okuma yok, yazma yok, bilmeyiz eski, yeni,
I
Kuzular bize söyler yılların geçtiğini.
II
Arzu, başlarımızdan yıldızlar gibi yüksek;
III
Önümüzde bir sürü, yanımızda bir köpek
IV

Bu dörtlükte numaralanmış sözcüklerden hangileri hâl eki almıştır?

- A) I ve II
B) I ve IV
C) II ve III
D) III ve IV

a. Nokta (.)

► Cümlelerin sonuna konur.

Örnek:

- Kardeşim, 1998 yılında doğdu.

► Bazı kısaltmaların sonuna konur:

Örnek:

- Alb. (albay)
- Dr. (doktor)
- Yrd. Doç. (yardımcı doçent)
- Prof. (profesör)
- Cad. (cadde)
- Sok. (sokak)
- s. (sayfa), sf. (sıfat)
- vb. (ve başkası, ve benzeri, ve benzerleri, ve bunun gibi)
- Alm. (Almanca)
- Ar. (Arapça)
- İng. (İngilizce)

► Sayılardan sonra sıra bildirmek için konur.

Örnek:

- 1. (birinci)
- 15. (on beşinci)
- II. Murat
- XIV. Henry
- XX. yüzyıl
- 7. Cadde
- 10. Sokak
- 4. Levent

► Arka arkaya sıralandıkları için virgülle veya çizgiyle ayrılan rakamlardan yalnızca sonuncu rakamdan sonra nokta konur.

Örnek:

- 1, 3 ve 5. maddeler; XII – XIV. yüzyıllar arasında vb.

► Bir yazının maddelerini gösteren rakam veya harflerden sonra konur.

Örnek:

- I. 1. A. a.
- II. 2. B. b.

► Tarihlerin yazılışında gün, ay ve yılı gösteren sayıları birbirinden ayırmak için konur.

Örnek:

- 19.5.1919

► Saat ve dakika gösteren sayıları birbirinden ayırmak için konur.

Örnek:

- Uçak 21.30'da kalktı.
- Bankalar 18.00'de kapanmaktadır.

► Kitap, dergi vb.nin künyelerinin sonuna konur.

Örnek:

- Agâh Sırrı Levend, Türk Dilinde Gelişme ve Sadeleşme Evreleri, TDK Yayınları, Ankara, 1960.

► Dört ve dörtten çok rakamlı sayılar sondan sayılmak üzere üçlü gruplara ayrılarak yazılır ve araya nokta konur.

Örnek:

- 7.000
- 111.111
- 52.520.522

► Genel ağ adreslerinde kullanılır.

Örnek:

- <http://sozluk.gov.tr>

► Matematikte çarpma işareti yerine kullanılır.

Örnek:

- 50.2 = 100
- 15.4 = 60

UYARIYORUM

► Tarihlerde ay adları yazıyla da yazılabilir. Bu durumda ay adlarından önce ve sonra nokta kullanılmaz.

Örnek:

- 29 Mayıs 1453
- 29 Ekim 1923

Etkinlik

1

Aşağıdaki cümlelerde noktanın kullanımı ile ilgili yanlışlık yapıp yapılmadığını belirleyin. Doğru kullanımların karşısına "D", yanlış kullanımların karşısına "Y" yazınız.

CÜMLELER		D / Y
1.	Tümg. Aydoğın Aydın şehit olalı bir yıl oldu.	D
2.	Atatürk 19. Mayıs. 1919'da Samsun'a çıktı.	
3.	Bu ay hesabıma 3.200 TL yatırılmış.	
4.	Su için 3.5 TL ödedim.	
5.	Mevlana Celaleddin Rumi 13. yüzyılda yaşamıştır.	
6.	Yeni T.D.K başkanı Prof. Dr. Gürer Gülsevin oldu.	
7.	Bilgi şöleninin 12.incisi düzenlendi.	
8.	Bu akşam gösterim saat 11.30'da başlayacak.	
9.	Hangi dağda kurt öldü.	
10.	Seçmeli dil olarak Alm. dersleri görüyoruz.	
11.	Bu sene 2. 3. ve 4. olanlara ödül verilmedi.	
12.	İstanbul'u Fatih Sultan Mehmet (II. Mehmet) fethetmiştir.	
13.	Osmanlı Devleti 1299. yılında kuruldu.	
14.	Uçak 9.00'da havaalanına inmiş olur.	
15.	Ömer Asaf İpek. 21. Yüzyılda Çocuk Olmak. İpek Yayıncılık. Ankara. 2016	

b. Virgöl (,)

- Birbiri ardınca sıralanan eş görevli kelime ve kelime gruplarının arasına konur.

Örnek:

- Dedesinin bağ evinin arka bahçesindeki çiçekler, meyve ağaçları, sardunyalar ve özellikle sarmaşık gülleri bizleri âdeta büyülemişti.
- Bilyeler, tahta atlar, siyah beyaz fotoğraflar...

- Cümleleri birbirinden ayırmak için konur.

Örnek:

- Sevdik, ümit ettik, bekledik ama oralı bile olmadı.
- Kitabı açtı, sessizce okumaya başladı.

- Uzun cümlelerde yüklemden uzak düşmüş olan özneyi belirtmek için konur.

Örnek:

- Ahmet Hamdi Tanpınar, güçlü bir şair ve yazar olmasının yanında bir dönem boyunca İstanbul Üniversitesinde profesörlük yapmıştır.

- Cümle içinde ara sözleri veya ara cümleleri ayırmak için ara sözlerin veya ara cümlelerin başına ve sonuna konur.

Örnek:

- Orhan Veli Kanık, sizlerin de bildiği gibi, şiirle ilgili birçok kuralı yı-kıp şiir dünyamıza yepyeni bir soluk getirmiştir.
- Şimdi, efendiler, müsaade buyurursanız, size bir soru soruyum. (Atatürk)

- Anlama güç kazandırmak için tekrarlanan kelimeler arasına konur.

Örnek:

- Akşam, yine akşam, yine akşam,
Göllerde bu dem bir kamyş olsam!
(Ahmet Haşim)

- Tırnak içinde olmayan alıntı cümlelerinden sonra konur.

Örnek:

- Urfa'ya saat 9.30'da gideceğim, dedi.
- Böyle kara kara düşünerek kendine eziyet ediyorsun, dedi.

- Konuşma çizgisinden sonraki alıntı cümlesinin bitimine konur.

Örnek:

- — Yarın Sarıkamış'a gidecek misiniz, diye sordu.

YAZIYORUM

1. • Cümle içindeki ara söz ve ara cümlelerin başına ve sonuna konur.
- Bir olayın başlangıç ve bitiş tarihleri arasına konur.
- Kelimeleri hecelerine ayırmak için kullanılır.
- Sıfırdan küçük değerleri göstermek için kullanılır.

Aşağıdakilerden hangisi kısa çizginin verilen özelliklerinden herhangi birine örnek olarak gösterilemez?

- A) İstanbul'u -en güzel şehri- karış karış gezdim.
- B) Atatürk 1881-1938 yılları arasında unutulmamacak başarılar imza atmıştır.
- C) Türkçede kullanılan "-da, -de" bulunma hâl ekidir.
- D) Kelimeyi "o-ku-du-m" şeklinde heceledi.

2. **Aşağıdaki cümlelerin hangisinde tırnak işareti (" ") yanlış kullanılmıştır?**

- A) Anton Çehov, "En tehlikeli insan tipi az anlayan, çok inandır." der.
- B) Ömer Seyfettin "başarılı bir öykücüdür" Türkçenin sadeleşmesi için çalışmıştır.
- C) Balıkçı bağıırıyordu: "Derya kuzusu bunlar, derya kuzusu!"
- D) "İstanbul, bütün dünya devletlerinin rüyasıdır." diyorlar.

3. Atatürk () () Ben sporcunun zeki () çevik aynı zamanda ahlaklısını severim. () demiştir.

Bu cümlede yay ayraç içindeki yerlere sırasıyla aşağıdakilerin hangisinde verilen noktalama işaretleri getirilmelidir?

- A) (:) (") (,) (") B) (;) (") (,) (")
- C) (;) (,) (;) (,) D) (:) (,) (,) (,)

4. **Aşağıdaki cümlelerin hangisinde tırnak işareti (" ") yanlış kullanılmıştır?**

- A) "Kutadgu Bilig" Türk dilinin ilk yazılı eserlerindedir.
- B) "Yanlış Batılılaşma" Peyami Safa'nın eserlerinde işlediği konuların başında gelir.
- C) Bu eser, İstanbul'un Fethi'ni "1453" anlatmaktadır.
- D) "Otuz Beş Yaş" adlı şiir, Cahit Sıtkı Tarancı'nın en güzel şiirlerinden bir tanesidir.

5. Hayatta her zaman birileri önünüze taş koymaya çalışacaktır. Bununla ilgili şu söz beni çok etkiledi () () Suyun üzerinde bile yürüseniz yüzme bilmiyor diyenler çıkacaktır () () O yüzden siz işinize bakın.

Bu parçada ayraçlarla belirtilen yerlere sırasıyla aşağıdakilerin hangisinde verilen noktalama işaretleri getirilmelidir?

- A) (:) (-) (;) (-) B) (:) (") (,) (")
- C) (:) (-) (,) (-) D) (,) (") (,) (")

6. **Aşağıdaki cümlelerin hangisinde bir noktalama yanlışı vardır?**

- A) Onunla bu şartlarda anlaşabileceğini mi sanıyorsun?
- B) Eskişehir-Ankara yolu yaklaşık 250 km uzunlukta.
- C) Sonunun nasıl olacağını çok merak ediyorum.
- D) Kimi insanlar -evet- demeyi pek bilmiyor.

CÜMLELER	
1	Türk Dil Kurumu binasının yan cephesinde Atatürk'ün "Türk dili, Türk milletinin kalbidir, zihnidir." sözü yazılıdır.
2	Makalenin "Bulgular" bölümü oldukça önemli bilgiler içeriyor.
3	Bugün öğrenciler "Kendi Gök Kubbemiz şiiirini" incelediler.
4	"İzmir üzerine dünyada bir şehir daha yoktur!" diyorlar.

Bu tablonun kaçınıcı satırında tırnak işaretinin kullanımı ile ilgili bir yanlışlık yapılmıştır?

- A) 1 B) 2 C) 3 D) 4

8. () İnsanlar nasıl solunum yapar () () diye sorsam eminim kolaylıkla cevap verirsin. Evet () bildiğin gibi ağzımız ve burnumuz yardımıyla nefes alıp veririz. Bitkiler bunlara sahip değil. Peki, onlar nasıl solunum yapar ()

Bu metinde ayraçlarla belirtilen yerlere sırasıyla aşağıdakilerin hangisinde verilen noktalama işaretleri getirilmelidir?

- A) (') (?) (') (,) (?) B) (") (.) (") (,) (?)
C) (") (") (?) (,) (?) D) (") (?) (") (,) (?)

9. **Aşağıdaki cümlelerden hangisinde yay ayraç içine kesme işareti getirilemez?**

- A) Millî Eğitim Bakanlığı()nın bu kararı herkes tarafından olumlu karşılandı.
B) İngiltere bu anlayıştan 1961()de uzaklaşmıştır.
C) Bu konuda Aslı Hanım()ja katılıyorum.
D) Onun için Batı()dan gelen yardım teklifleri samimi değildi.

10. Pet şişeler, bitmiş piller, sanayi atıkları... Tüm bunlar doğaya zarar veriyor.

Üç nokta bu cümlede aşağıdaki görevlerin hangisiyle kullanılmıştır?

- A) Kaba sayıldığı için veya bir başka sebepten dolayı açık yazılmak istenmeyen kelime ve bölümlerin yerine konur.
B) Karşılıklı konuşmalarda, yeterli olmayan, eksik bırakılan cevaplarda kullanılır.
C) Anlatım olarak tamamlanmamış cümlelerin sonuna konur.
D) Alıntılarda başta, ortada ve sonda alınmayan kelime veya bölümlerin yerine konur.

11. Yusuf, Gizem ve Betül matematiği; Aykut, Hasan ve Fatma ise fen bilimlerini daha çok seviyor. Benim sevdiğim dersler ise şunlar: Türkçe, müzik, görsel sanatlar.

Bu metinde aşağıdaki açıklamalardan hangisinin örneği yoktur?

- A) Cümle içinde ara sözcükleri veya ara cümleleri ayırmak için ara sözcüklerin veya ara cümlelerin başına ve sonuna virgül konur.
B) Kendisiyle ilgili örnek verilecek cümlelerin sonuna iki nokta konur.
C) Cümlelerin sonuna nokta konur.
D) Noktalı virgül, cümle içinde virgüllerle ayrılmış tür veya takımları birbirinden ayırmak için konur.

a. Görsel Okuma

► Fotoğraf, resim, afiş, karikatür vb. eserlerden hareketle bir sonuca ulaşılmasıdır.

Örnek: Aşağıda bir yarışma afişi verilmiştir.

**TÜRKİYE CUMHURİYETİ
TİCARET BAKANLIĞI**
Tüketicinin Korunması ve Piyasa Gözetimi
Genel Müdürlüğü

**Afişini tasarla,
sloganını yaz**
tüketicilere haklarını hatırlat.

**“TÜKETİCİ HAKLARI”
KONULU AFİŞ TASARIM
YARIŞMASI**

İLK BAŞVURU TARİHİ
13 Eylül 2021 Pazartesi

ESERLERİN SON TESLİM TARİHİ
28 Ocak 2022 Cuma
(Mesai Bitimine Kadar)

AYRINTILI BİLGİ İÇİN
w <http://ticaret.gov.tr>
<http://tuketici.ticaret.gov.tr>
f [facebook.com/etuketici](https://www.facebook.com/etuketici)
t twitter.com/etuketici

1. ÖĞRENCİ ÖDÜLÜ
LAPTOP
BİRİNCİLİK
PAKETİ

2. ÖĞRENCİ ÖDÜLÜ
NOTEBOOK
İKİNCİLİK
PAKETİ

3. ÖĞRENCİ ÖDÜLÜ
GAMİNG KULAKLIK
ÜÇÜNCÜLÜK
PAKETİ

4. ÖĞRENCİ ÖDÜLÜ
AKILLI TELEFON
DÖRDÜNCÜLÜK
PAKETİ

Bu afiştten şu bilgilere ulaşılabilir:

- Yarışmayı kimin düzenlediği
- Yarışmaya kimlerin katılabileceği
- Yarışmaya başvuruların hangi tarihler arasında yapılabileceği
- Yarışmanın ödülleri
- Yarışmanın hangi alanda düzenlendiği
- Yarışmanın konusu

► Bu afiştten ulaşılamayacak bilgiler ise şunlardır:

- Yarışmanın ne zaman sonuçlanacağı
- Yarışmaya katılacak eserlerin kime/nereye teslim edileceği

b. Tablo Yorumlama

► Pek çok sayısal bilginin satır ve sütunlarla sunulmasını sağlayan tablolar günlük hayatımızın bir parçasıdır.

Örnek: Aşağıdaki tabloda bir otomobil galerisinin ocak, şubat ve mart aylarında sattığı sıfır ve ikinci el otomobil sayıları ile ilgili bilgiler verilmiştir.

	Ocak		Şubat		Mart	
	Sıfır	İkinci El	Sıfır	İkinci El	Sıfır	İkinci El
Benzinli	1	2	5	0	2	3
Dizel	2	1	3	1	4	5
Elektrikli	0	2	1	0	2	1
TOPLAM	3	5	9	1	8	9

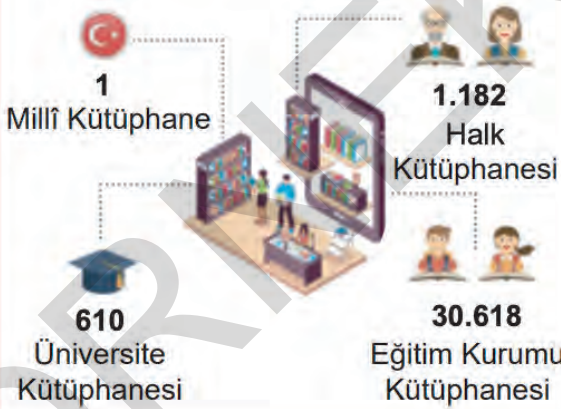
Bu tablodan hareketle şu çıkarımlarda bulunulabilir:

- En fazla sıfır otomobil şubat ayında satılmıştır.
- Verilen üç ay içinde en fazla dizel otomobil satılırken en az elektrikli araç satılmıştır.
- En fazla otomobil satışı mart ayında, en az ise ocak ayında gerçekleşmiştir.
- İkinci elde en fazla satışın yapıldığı ay mart ayı olmuştur.
- En az elektrikli otomobil şubat ayında, en çok ise mart ayında satılmıştır.
- Benzinli otomobillerin şubat ve mart ayındaki satış miktarı eşittir.

PYBS/2021

2019 KÜTÜPHANE SAYILARI

Toplam kütüphane sayısı 32 bin 411'dir.

Bu bilgilerden aşağıdakilerin hangisine ulaşılabilir?

- Toplam kütüphane sayısı her yıl artmıştır.
- Halk kütüphanesi sayısı önceki yıla göre azalmıştır.
- Üniversite kütüphanesi sayısı, halk kütüphanesi sayısından azdır.
- Millî Kütüphane sayısı, eğitim kurumu kütüphanesi sayısından fazladır.

CEVAP C

PYBS/2022

Bir ülkenin 1996 ve 2001 yıllarına ait kütüphane verileri tabloda gösterilmiştir.

Kütüphane Verileri	Yıllar	
	1996	2001
Kütüphane Sayısı	1.260	1.410
Faydalanan Kişi Sayısı	22.500.000	11.700.000
Kayıtlı Üye Sayısı	1.000.000	254.000
Kayıtlı Kitap Sayısı	10.900.000	12.200.000
Ödünç Alınan Kitap Sayısı	4.500.000	2.100.000

Buna göre, aşağıdakilerden hangisi yanlıştır?

- 2001 yılındaki kütüphane ve kayıtlı kitap sayısı, 1996'ya göre fazladır.
- 1996'da kütüphanelerden faydalanan kişi sayısı, kayıtlı üye sayısından fazladır.
- Faydalanan kişi ve kayıtlı üye sayısı, 2001'de 1996'dan azdır.
- Ödünç alınan kitap sayısı 2001'de 1996'dan fazladır.

CEVAP D

Etkinlik

1

Aşağıda 1927 ile 2021 yılları arasındaki Ankara iline ait bazı ortalama değerler ile en yüksek ve en düşük sıcaklıklar verilmiştir. Bu tablodan hareketle aşağıdaki yargılardan doğru olanların başına "D", yanlış olanların başına "Y" yazınız.

ANKARA	Ocak	Şubat	Mart	Nisan	Mayıs	Haziran	Temmuz	Ağustos	Eylül	Ekim	Kasım	Aralık	Yıllık
Ölçüm Periyodu (1927 - 2021)													
Ortalama Sıcaklık (C)	0,2	1,7	5,7	11,2	16,1	20,0	23,4	23,4	18,9	13,2	7,3	2,5	12,0
Ortalama Güneşlenme Süresi (saat)	2,6	3,8	5,1	6,5	8,4	10,0	11,2	10,6	9,1	6,7	4,6	2,5	6,8
Ortalama Yağışlı Gün Sayısı	11,29	10,53	11,82	10,35	12,24	10,06	3,53	3,59	4,29	7,47	6,76	11,06	103,0
Aylık Toplam Yağış Miktarı Ortalaması (mm)	40,5	35,3	39,3	42,2	51,3	35,2	14,1	12,5	18,0	27,5	31,5	44,6	392,0
En Yüksek Sıcaklık (C)	18,4	21,3	27,8	31,6	34,4	37,0	41,0	40,4	39,1	33,3	24,7	20,4	41,0
En Düşük Sıcaklık (C)	-24,9	-24,2	-19,2	-7,2	-1,6	3,8	4,5	5,5	-1,5	-9,8	-17,5	-24,2	-24,9

- Aralık ayı ortalama sıcaklığı en düşük olan aydır.
- Ortalama güneşlenme süresi en yüksek olan ay temmuzdur.
- En yüksek sıcaklık ağustos ayında ölçülmüştür.
- Ortalama yağışlı gün sayısı en fazla olan ay mart ayıdır.
- Temmuz ve ağustos aylarının ortalama sıcaklıkları eşittir.
- Nisan ayının aylık toplam yağış miktarı ortalaması marttan yüksektir.

YAZI YORUM